

До протоколу № 215
від 16 вересня 2026 року

ВИСНОВОК

до проєкту Закону України
«Про затвердження Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки»
(реєстр. № 15230-д від 27.07.2026)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України 16 вересня 2026 року на своєму засіданні (протокол № 215) розглянув у межах предметів свого відання проєкт Закону України «Про затвердження Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки» (реєстр. № 15230-д від 27.07.2026), поданий народним депутатом України Радіною А.О. та іншими народними депутатами України, і зазначає таке.

Головним комітетом з розгляду законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики.

Проєкт Закону є доопрацьованою версією законопроектів за реєстр. №№ 15230, 15230-1 та 15230-2.

Законопроект, як це зазначено у пояснювальній записці до нього, «спрямований на затвердження стратегічних пріоритетів і основних напрямів державної антикорупційної політики на 2026-2030 роки, виконання міжнародних зобов'язань України у сфері запобігання і протидії корупції, а також наближення до повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору».

Законопроектом пропонується затвердити Антикорупційну стратегію на 2026–2030 роки (далі – Антикорупційна стратегія).

Комітет у межах предметів свого відання зазначає, що в частині, що стосується сфери освіти і науки, в Антикорупційній стратегії міститься окремий розділ 2.16 «Освіта та наука», у якому визначено сім ключових проблем та відповідні очікувані стратегічні результати. Зокрема, визначено проблеми, пов'язані з недостатнім рівнем оплати праці та незбалансованою структурою заробітної плати педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників; недосконалістю та необов'язковістю конкурсних процедур призначення керівників закладів освіти і наукових установ; недосконалістю механізмів забезпечення академічної доброчесності та розгляду відповідних порушень; недостатнім і непрозорим фінансуванням наукової діяльності та

недосконалістю конкурсних механізмів розподілу бюджетних коштів; недосконалістю механізмів фінансування та контролю за використанням бюджетних призначень у сфері освіти; недостатньою взаємодією між наукою, бізнесом і державою, а також проблемами у сфері трансферу технологій та захисту прав інтелектуальної власності; недостатньою урегульованістю розподілу повноважень у сфері ліцензування освітньої діяльності у сферах вищої та фахової передвищої освіти. Для кожної із зазначених проблем Антикорупційної стратегії визначено відповідні очікувані стратегічні результати.

Також у розділі 1.2 визначено проблему 1.2.1, яка полягає в недостатній спроможності системи освіти формувати у здобувачів освіти стійкі цінності доброчесності, внутрішню мотивацію до етичної поведінки та нетерпимість до проявів корупції, а також визначено відповідні очікувані стратегічні результати.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює низку зауважень до змісту та термінології законопроекту, у тому числі техніко-юридичного характеру.

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу розглянув на своєму засіданні 17.08.2026 (протокол № 269) зазначений законопроект та за результатами розгляду надав свій висновок. У висновку Комітет зазначив, що проект Закону **не суперечить** міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу, а також спрямований на виконання заходу Дорожньої карти з питань верховенства права.

Міністерство освіти і науки України (далі – МОН України) надає пропозиції і зауваження до законопроекту.

Зокрема МОН України пропонує:

1. Очікуваний стратегічний результат 2.16.1.1 проблеми 2.16.1 розділу 2.16 «Освіта та наука» викласти в наступній редакції:

«2.16.1. **В межах наявного фінансового ресурсу державного і місцевих бюджетів** забезпечено підвищення рівня оплати праці педагогічних та науково-педагогічних працівників шляхом поступового збільшення посадових окладів педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників, приведення їх у відповідність до норм, визначених законами України «Про освіту» та «Про наукову і науково-технічну діяльність».

2. В очікуваному стратегічному результаті 2.16.3.2 проблеми 2.16.3 розділу 2.16 «Освіта та наука» слова «академічної недоброчесності» замінити словами «порушень академічної доброчесності», з метою приведення положень проекту Антикорупційної стратегії у відповідність до термінології Закону України «Про академічну доброчесність».

3. Виключити очікуваний стратегічний результат 2.16.4.1 проблеми 2.16.4 розділу 2.16 «Освіта та наука», оскільки його положення щодо вдосконалення процедур закупівлі наукового обладнання та врегулювання непрямих витрат є недостатньо конкретизованими та не визначають чітких механізмів їх реалізації й оцінювання, а також не мають належного зв'язку з визначеною проблемою

щодо прозорості розподілу бюджетного фінансування наукової діяльності, відсутністю уніфікованих конкурсних механізмів та ризиками упередженого прийняття рішень.

4. В очікуваному стратегічному результаті 2.16.4.3 проблеми 2.16.4 розділу 2.16 «Освіта та наука» після слів «науково-технічної діяльності» доповнити словами «за рахунок усіх джерел», з метою приведення зазначеного положення у відповідність до частини першої статті 47 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

5. Доповнити проєкт Антикорупційної стратегії положеннями щодо посилення відповідальності за порушення законодавства у сфері освіти та мінімізації корупційних ризиків під час вступної кампанії, формування контингенту здобувачів освіти й організації освітнього процесу. Пропозиція обґрунтована результатами заходів державного нагляду (контролю), якими виявлено системні порушення у закладах вищої та фахової передвищої освіти, зокрема під час зарахування та поновлення здобувачів, дотримання ліцензійних умов, ведення ЄДЕБО та організації освітнього процесу.

У зв'язку з вищезазначеним МОН України пропонує доповнити підрозділ 2.16 «Освіта та наука» розділу I проєкту Антикорупційної стратегії новими очікуваними стратегічними результатами такого змісту:

«Забезпечено формування та функціонування ефективного механізму юридичної відповідальності суб'єктів освітньої діяльності за порушення вимог законодавства у сфері освіти, зокрема щодо організації вступної кампанії, формування контингенту здобувачів освіти, дотримання ліцензійних умов, ведення Єдиної державної електронної бази з питань освіти та належного забезпечення освітнього процесу.»;

«Забезпечено впровадження механізмів превентивного контролю та відповідальності керівників закладів освіти за порушення законодавства під час формування контингенту здобувачів освіти, організації освітнього процесу та забезпечення достовірності даних у державних електронних реєстрах.».

А також розглянути можливість включення сфери організації вступної кампанії та формування контингенту здобувачів освіти до переліку сфер підвищеного корупційного ризику.

Міністерство фінансів України надає свої зауваження та пропозиції до законопроєкту та зазначає, що законопроєкт може бути підтримано у разі врахування наданих зауважень.

Реалізація акта здійснюватиметься шляхом розроблення, затвердження та належного виконання заходів Державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки.

Міністерство економіки та довкілля України (далі – Мінекономіки України) надає зауваження та пропозиції до законопроєкту. Зокрема, Мінекономіки пропонує виключити з пункту 2.16.6.2 проєкту Антикорупційної стратегії слова «**та прозорість процедур патентування**», оскільки, на думку Міністерства, зазначене формулювання не відповідає визначеній проблемі та не враховує комплексних законодавчих змін і процедурної моделі патентування.

Міністерство з відновлення, інфраструктури та транспорту України повідомляє про відсутність зауважень до законопроекту.

Міністерства цифрової трансформації України надає зауваження та пропозиції до законопроекту.

Державна податкова служби України підтримує законопроект за умови доопрацювання.

Національне агентство з питань запобігання корупції підтримує законопроект.

Національне агентство забезпечення якості вищої освіти повідомляє про відсутність пропозицій та зауважень до законопроекту.

Національна академія наук України (далі - НАН України) надає пропозиції та зауваження до законопроекту, підготовлені в ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова НАН України», а також в Інституті правотворчості та науково-правових експертиз НАН України.

Зокрема НАН України звертає увагу на необхідність уточнення окремих положень проекту Антикорупційної стратегії у частині, що стосується науки та освіти.

Зокрема, положення щодо конкурсного відбору та призначення керівників закладів освіти і наукових установ (очікуваний стратегічний результат 2.16.2.1) пропонується сформулювати з урахуванням особливостей, установлених законодавством та статутами відповідних установ, не допускаючи уніфікації конкурсних процедур, яка може нівелювати законодавчо визначені механізми виборності, автономії та самоврядування. Водночас винятки з конкурсних процедур у зв'язку з безпековими обставинами мають бути документально підтвердженими, тимчасовими та не перетворюватися на постійний механізм позаконкурсного призначення.

Щодо фінансування наукових досліджень (очікуваний стратегічний результат 2.16.4.2) НАН пропонує передбачити не механічну уніфікацію конкурсних процедур, а спільні мінімальні стандарти їх прозорості та доброчесності із збереженням диференційованих процедур залежно від виду досліджень, джерела та інструменту фінансування. Також наголошується на необхідності окремого врегулювання питань прозорості базового та конкурсного фінансування науки.

Положення щодо забезпечення фінансування науки на рівні не менше 3 відсотків ВВП (очікуваний стратегічний результат 2.16.4.3) пропонується уточнити шляхом визначення конкретного показника, джерел фінансування та методики його розрахунку. На думку НАН, доцільно використовувати зіставний із практикою ЄС показник валових внутрішніх витрат на дослідження і розробки (GERD) як частки ВВП, не послаблюючи при цьому встановлених законодавством гарантій бюджетного фінансування науки. У Державній антикорупційній програмі також пропонується визначити структуру джерел фінансування та реалістичну поетапну траєкторію досягнення відповідного показника.

Крім того, НАН пропонує уточнити положення щодо підвищення прозорості патентування та передачі прав на наукові й науково-технічні

результати (очікуваний стратегічний результат 2.16.6.2), передбачивши розмежування прозорості процедур та відкритості інформації про самі результати. При цьому має бути забезпечений захист ноу-хау, комерційної таємниці, конфіденційної інформації та іншої інформації з обмеженим доступом.

Національна академія правових наук України (далі - НАПрН України) надала пропозиції до проекту Антикорупційної стратегії.

Зокрема, НАПрН пропонує:

1. Вилучити з очікуваного стратегічного результату 2.16.2.2 Антикорупційної стратегії положення щодо врегулювання процедури призначення керівників закладів вищої освіти в умовах застосування заходів антикризового менеджменту як такого, що може суперечити принципу виборності та академічної автономії закладів вищої освіти, закріпленому в чинному Законі України «Про вищу освіту»;

2. Передбачити чіткі механізми досягнення визначеного Антикорупційною стратегією рівня фінансування науки, зокрема шляхом запровадження податкових та інших стимулів для фінансування наукових досліджень та інновацій бізнесом;

3. Доповнити підрозділ 2.16 «Освіта та наука» новою проблемою, пов'язаною з недостатньою ефективністю механізмів технічної підтримки, зворотного зв'язку та розгляду звернень користувачів державних цифрових платформ у сфері освіти і науки, а також передбачити відповідний стратегічний результат щодо запровадження прозорих механізмів такої підтримки, розгляду звернень, реагування на технічні збої та усунення їх наслідків;

4. Конкретизувати механізми протидії академічному аутсорсингу під час виконання навчальних і наукових робіт, зокрема в частині відповідальності осіб, які не є суб'єктами академічної діяльності, але надають відповідні послуги.

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» підтримує зазначений законопроект.

Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики, визначений головним з опрацювання законопроекту реєстр. 15230-д, розглянув його на своєму засіданні 15 липня 2026 року та рекомендував Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти його за основу з доопрацюванням відповідно до частини першої статті 116 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України».

Підкомітет з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу Комітету, розглянувши на своєму засіданні 14 вересня 2026 року законопроект реєстр. № 15230-д та надані до нього експертні висновки пропонує за результатами його розгляду на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій рекомендувати прийняти зазначений проект Закону за основу.

Заслухавши інформацію голови підкомітету з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу Комітету Грищука Р.П., заступника Голови Національного агентства з питань запобігання корупції Калмикова Д.О.,

народного депутата України – члена Комітету Колюха В.В. та широко обговоривши це питання, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» проект Закону України «Про затвердження Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки» (реєстр. № 15230-д від 27.07.2026), поданий народним депутатом України Радіною А.О. та іншими народними депутатами України, за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу.

2. Направити цей Висновок, а також висновки Національної академії наук України, Національної академії правових наук України та Національного агентства забезпечення якості вищої освіти до Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики, визначеного головним з опрацювання цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК